

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 6 luni . 390 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Un indoit doIU național

La interval de o zi dis-
par doi din constructo-
rii României de azi.

Mihail Ferechide

Trăim zile de doliu național, cu
at mai dureroase cu cât, în lipsa
măii de oameni cari să întru-
tască toate însușirile unor bărbați
stat, locurile rămase goale pe
ma celor doi dispăruți dintre
natașii politice românești, nu vor
putea fi împlinite. Mihail Ferechide
te o figură care intruște, în
nga sa activitate politică, un în-
reg capitol din istoria politică a
României. El leagă, prin persoana
să, trecutul mai îndepărtat de jurtă
de trudă a unei generații care se
apta să așeze România de ieri la
n nivel european cu strălucirea pre-
sentului peste care plutește gloria
dealului îndeplinit. Românimea toată
trebuie să se descopere cu respect
în fața rămășițelor aceluia care cu
propriei-măini a înconștat pe pri-
mul rege al României, la 1881 ca
să-l păstreze Dumnezeu spre a așeza,
la Alba-Iulia, aceiași Coroană pe
fruntea Regelui liberator al tuturor
pământurilor locuite de români.

Ardeșul nu-l cunoaște bine pe
acest om politic, singurul supravie-
țuitor al marelui generații careia i
se datorește modernizarea statului
român cuprins între Carpați, Du-
năre și Prut. Sobrietatea manifestă-
rilor sale l-a reținut mărginit în po-
litica internă a vechiului regat unde,
— intrat în viața publică acum o
jumătate de secol — a devenit o fi-
gură reprezentativă a epocii.

Arareori găsim, în politica unei
țări, un om care să poată personi-
fica mai complet acea putere as-
cunsă asupra semenilor, care se de-
gajează din energie și din gest,
acea covârșitoare calitate a unui bă-
bă politic, care se numește: autoritatea.

Di Mihail Ferechide a reprezentat
autoritatea însăși. Gestul său tăios,
vorba concisă și atitudine-i impera-
tivă, drumul drept al hotărârilor re-
pezi și consecvența l-au indicat dela
început ca omul aștelor de autori-
tate. Dacă mai adăugăm o cultură
juridică vastă, un talent oratoric

impunător și temut, și o clară ve-
dere a situațiilor, toate aceste ca-
lități l-au ridicat la cele mai înalte
dregătorii în vremea când ușile
arenei politice nu erau deschise de-
cât oamenilor aleși.

În cariera sa politică, dl. M. Fe-
rechide a fost omul situațiilor grele
și al sacrificiilor necesare. Ministru
la mai multe departamente, anal de
tristă amintire al răscoselilor țărăne-
ști, 1907 l'a indicat la postul peni-
bil și extrem de greu al ministerului
de interne și al presidenției consiliu-
lui de miniștri. Mai înainte autorita-
tea sa a fost pusă la încercare în
timpul mișcărilor antisemite din 1904
și mai târziu pe vremea agitațiilor
de stradă ale socialștilor. A fost nu
un călău al libertăților — precum
vor să-l micșoreze unii. — ci un ne-
cesar salvator al ordinii publice în
anumite momente.

În evenimentele cari au premers
războiului României, dl. Ferechide a
contribuit cu marea sa putere de
sugestie la înfaptuirea gestului ho-
tărâtor. Concentrat în sine, l-am vă-
zut pe străzile mohorite ale lășului
refugiului, târându-și durerea înabu-
șită ce era să-l răpună.

Vârsta psalmistului îl dăruise, în
ultima sesiune parlamentară, cu ră-
bdarea de a presida un corp legiuitor
a cărui lipsă de disciplină și de
simț parlamentar ar fi smuls altă-
dată acestui estel al atitudinii, ge-
sturi de indignare și de revoltă. Fe-
rechide moare ca presedinte al Se-
natului, ales din nou la rîcenta des-
chidere a Adunării Constituante,
ultima etapă a celor 50 de ani muncă
în serviciul statului.

Viața lui Mihail Ferechide se
confundă cu istoria regimului con-
stituțional al României și moartea
lui o depășește gem azi cu atât mai
multă durere cu cât odată cu el în-
grupăm ceva din ceea ce face mândria
trecutului nostru: cumînțenia poli-
tică, statornicia, spiritul de ordine și
simțul autorității.

Toma Stelian

O atât știire, tot atât de tristă, ne
anunță dispariția unuia din cei mai
reprezentativi oameni politici ai Ro-
mâniei de ieri, fostul ministru și
profesor universitar Toma Stelian.

Aceia dintre ardeleni cari au avut
prilejul să urmărească în deaproape
evenimentele ce au precedat, în ve-
chiul regat, intrarea României în
războiu, își amintesc de dărza figură
a fruntașului politic liberal care,
descătușat de lanțurile unei situații
oficiale, a dat curs liber sentimentelor
și eiocinții sale, aruncându-se cu
toată impetuozitatea nobilului cava-
lerism care-l caracteriză, în vârtejul
acțiunii pentru intrarea cât mai grab-
nică a României în războiul de eli-
berare. După prima fază nenorocită
a războiului, Toma Stelian și-a con-
tinuat la Paris, acțiunea de propa-
gandă românească, pentru care a
făcut toate sacrificiile.

Fost ministru liberal în mai multe
rânduri, erudit profesor universitar,
eminent orator de bară ca avocat,
Toma Stelian era și un mare orator

parlamentar. Originalitatea eiocinții
sale consta în aceea că biruțiile în
luptele parlamentare le căștiga în
mare parte cu impetuozitatea verbu-
lului său. Lipsă de desăvârșire de tri-
vială violență de formă, foadal
discursurilor sale era mai mult cate-
goric decât brutal, luptând astfel
cu arma cu care poate manevra nu-
mai un artist desăvârșit al cuvântu-
lui: violența în înfățișare, în gest și
în intonație. Prestanța înfățișării sale
era de o eiocvență care căștiga pe
era de o eiocvență care căștiga pe
era de o eiocvență care căștiga pe

Ca ministru de justiție Toma
Stelian a știut să mențină la nivelul
ce se cuveua prestigiul magistraturii
și toată activitatea sa avea ca obiec-
tiv, instituirea unei justiții ideale sub
toate raporturile. Temut dar respec-
tat de adversarii politici el a fost,
până în preajma războiului, un fac-
tor determinant în politica partidului
liberal.

Dacă valoarea unui om de seamă

stă și în puterea lui de rezistență în
fața durerilor intime, apoi Toma
Stelian n'a avut această însușire și
din această cauză politica românească
a fost lipsită dela un timp de
judecata clară, de experiența întinsă,
de luminile și de talentul oratoric al
regretatului dispărut.

O coincidență dureroasă a făcut
ca Toma Stelian să dispară în mo-
mentul când, în fața necesității poli-
tice superioare de stat, convenise
să reiatre la viața publică și înce-
puse convorbirile în vederea consti-
tuirii unui cabinet care să dea succese-
siunea guvernului actual.

...Încep să fie numărați, de-acum,
pe degete, fruntașii generației careia
se datorește năruirea granițelor poli-
tice înfipite în pieptul românis-
mului...

opera muzicală a maestrului George Enescu o
mai discutată și mai „en voque” în Statele-Unite
ale Americi decât în România zilelor noastre.

Și totuși această operă muzicală ar trebui tre-
cută în repertoriile tuturor orchestrelor simfo-
nice din cuprinsul țării noastre.

BANCA NAȚIONALĂ

Primul institut român de credit

— Înființarea Băncii Naționale de azi —

Arad, 28 Oct.

La începerea activității ei Banca Națio-
nală are de învins și o seamă de greutăți
tehnice interne pricinuite de lipsa unui
personal instruit. I. C. Brătianu cere și ca-
pătă dela „Banque de France” pe cel mai
bun inspector al acesteia, ca să instruiască
personalul românesc, recrutat și el dintre
diferiți funcționari de stat.

Bărbații aduși în jurul Băncii Națio-
nale, făceau parte din pleiada de bărbați
luminați și buni patrioți, cari voiau să în-
drepte cu orice preț și repede stările înapo-
iate ce dăinuiau în țară, pe toate terrenele.
Astfel pătruși de un potențat spirit al-
truist aplică și la Banca Națională o politică
de scont altruistă. Ei încep operațiile de
scont aplicând un etalon de 4%, prin care
voiau — cum ziceau ei — „să democratize-
ze capitaliile, din țară.” În întreaga epocă
anilor 1880—1892, până (când durează
bimetalismul) scontul este menținut de acest
nivel scăzut între 4%—6%, atunci când pe
pișă era unul de 16%—18%. Politica
aceasta de bancă se adverește de greșită.
Creditul ieftin făcuse poftă publicului de
a se folosi de el, desvoldând un spirit spe-
culativ în era bimetalismului, care aproape
pretutindenea a fost nefast. Se speculează
aurul, dând astfel naștere la agiu, care apoi
devine o pacoste pe țară.

scontului Băncii Naționale beneficiază toc-
mai acele Case de Credit Agricol.

Anul 1884 a fost un an cu o recoltă
foarte slabă. În april se ivesc câteva epi-
demii, în Anglia o serie de falimente. Toate
sunt un lanț de năpaste și pacoste cari s'au
resfrânt cu efecte drastice asupra plâpâdei
noastre vieții economice. Isbucnește o panică
generală, răstăgeri pe întreaga linie, re-
vocări pripite de credite. În această învâ-
mășală Banca Națională după o existență
de abia trei ani este chemată să dea probe
vitalității ei. Ea dă în mod strălucit aceste
dovezi, intervenind pentru calmarea spirite-
lor și punând la dispoziție comerțului ro-
mân cantități necesare de aur, ca să-și
facă față obligamentelor luate în străinătate.
Multumită acestor ajutoi, țara trece destul
de ușor peste criza aceluia an. În anul
1885—1888 durează acțiunea de reculegere,
iar anii 1889—92 auți buni, cu exporturi
considerabile, cari au contribuit la spori-
rea stocului de devize a „Băncii Națio-
nale.”

Cu ajutorul Băncii Naționale Statul face o
serie de conversiuni ale datoritiilor contracte
în perioada de timp din 1870—1880, făcând
împrumuturi externe în condiții avantajoase.
Banca Națională achită cupoanele și auși-
țiile foarte punctual contribuind prin aceasta
la ridicarea creditului țării în străinătate.
Astfel că de câte ori s'a adresat România
străinătății pentru împrumuturi a fost
bine primită și totdeauna satisfăcută.

În baza Legii înființării „Băncii Națio-
nale” aceasta era obligată să retragă din cir-
culație până la 72 Iunie 1885 biletele ipo-
otecare emise de stat în baza Legii din 12
Iunie 1877. Banca Națională a satisfăcut
acestui obligament, însă Statul nu a fost în
stare să le răscompere până la acest termen.
În 1866 Statul leagă o convenție nouă cu
Banca Națională, în baza căreia se obligă să răs-
cumpere în rate anuale de câte 1 mil. lei biletele
ipotecare, dela Banca Națională. Cum totu-
lui acestor bilete făcea ceva peste 25 mi-
liioane de lei, se recercau 26 auți pentru
achitarea lor. Dar banca nu mai avea decât
14 ani din privilegiul primit dela Stat la în-
ființare. Astfel s'a prelungit și privilegiul cu
12 ani, pentru a coincide cu ultima rată din
răscumpărarea biletelor ipotecare. Privilegiul
a fost prelungit dela 31 Decembrie 1900
până la 31 Decembrie 1912. Statul însă nu

NOTE

Rapsodia română

Arad, 28 Oct.

Ziarul american „Cleveland Plain Dealer”, din orașul acela cu mulți, harnici și în-
stăriți emigranți români, — după anunță că la
concertul orchestrei simfonice deacolo — concert
care a avut loc în ziua de 11 Octombrie a. c. —
se va cânta rapsodia română a maestrului George
Enescu, face următoarele aprecieri:

„America îl cunoaște pe George Enescu mai
bine ca mare violonist — unul dintre cei mai
mari violonști ai zilelor noastre — deși în sei-
zonul trecut a avut plăcerea să-l vadă ca dirijor
al propriei sale compoziții.

Atunci, America a auzit pentru prima oară
fragmente din opera sa neterminată „Oedip-
Reg” a cărei primă audție a avut loc la Londra
vara trecută, sub conducerea maestrului Soko-
loff și cântată la „London Symphony
Orchestra”.

Cele mai bune lucrări ale lui Enescu sunt
„Colecția No. 6”, rapsodiile românești și Simfo-
nia în sol be-mol op. 13.

Rapsodiile și-au cucerit loc în repertoriile cel-
lor mai multe din orchestrele simfonice ale țării
noastre. Ele sunt brodate — scrie ziarul ameri-
can — pe cântecule populare românești cărora
li-s'a dat un mare belșug și o neînțrecută strălu-
cire cu maximum de efect al instrumentului.

Compozitorul atribuie indiei și Egiptului, teh-
nologia muzicii românești.

Contra credinței generale, spune Enescu, Ro-
mania nu e o țară slavă, ci latină.

Fondată acum 2000 de ani, ea și-a menținut
completamente caracterul latin, în ciuda terito-
riului său de mică însemnătate și în ciuda fap-
tului că se găsește înconjurată de comunități
streine-slave și teutone.”

Dupăcum se vede din rândurile de mai sus,

FOILETON

Părintele Gherasim Rusu

În valea cea micuțată dela poalele Pie-
gului prin fundul căreia curge apa Nemțu-
șorului, stau de multă vreme, de negură de
ani, ziduri ce și-au pierdut soselele timpu-
li rămas în urmă, dar cari par tot deauna
nouă din mila lui Dumnezeu și a milor de
credincioșii ce căcă zi și noapte drumurile
și cărările, frumoase și la venit și la întors.
Stăpânitorii vremii — călugării — poartă
haine negre, simple și lungi până în pământ;
purul copul și al barbei e tăst adeseori
în voie căci gândul lor e îndreptat mai mult
către o viață veșnică, scrișă în cărți, înțe-
leasă însă de fiecare în felul lui.

Odinioară erau mulți — ca la trei mii —
și de feburite națiuni orientale; astăzi se
împuținează secontent, viața sufletească fiind
înțeleasă de lume mai altfel ca pe vremea
bunicilor, ș'apoi, se pare ca odată cu goli-
rea becurilor, a cămărilor, a hambarelor și
a chelariilor, urmare fircască a seculariză-
lor, și multă credință a scăzut; ceea ce în-
seamnă că pe lângă credință, mai trebuie și
mijloace de credință.

Printre rămășiți din vremurile în-
beșugate, acolo în mănăstirea Neamț
era și părintele Gherasim Rusu, care
nu-și știa de obârșia lui decât doar
din presupunere, ori din porecla de „Rusu”.
Un om mijlociu, încovoiat puțin de spate,
uscă ca un gătej de brad, pielea lui urmă-
ria mai mult oasele, iar urmele de mușchi
ce se putea vedea la mâci și la picioare —

căci umbla adeseori desculț — păreau niște
ațe tăioase întinse dela o încheietură la alta.
Părul roșietic, pușia în cap și de barbă
aproape spăiatec, impresura chipul lui pre-
lung, pregătit spre veselie, care dacă nu
rădea întotdeauna, făcea cel puțin pe alții
să zâmbescă — așa fără răutate — dar
nici părintele Gherasim nu se suferea nici-
o dată, căci vazuse și auzise tare multe în
vieșă lui. Pentrucă era prietenos, dacă l
laat cu binisorul și spunea multe ghidușii,
îndrăseam, și eu mai mult și-l întrebam de
când cu „mășu Roșu”... depe când a văzut
el soarele lămurit pe lume.

Și, unde nu începea cu o voce tremă-
toare, căcl treaura pușin și din cap: „Știu
că's depe lângă Prut de neamul meu: dar
că a fost diacooce ori dincolo de apă, asta
n'am căutat anume să aflu; m'am trezit
bănuind la monastire și mi au dat haine
călugărești fără a face vre-o cerere pe hâr-
tie... M'au pus, când la pitărie, căad la
văcărie, la cămară, la arhondaric și la stu-
părie, mă rog unde le a plăcut la cei mai
mari, căci eu tot mitel am fost. Am apu-
cat treisprezece stăreți dela Neonil și Isăia,
și toți parcă-s o poveste; doar numele de
le mai stă pe vre-o carte, ori pe lespedea
depe mormânt, mai pestrîș săpată decât la
alți muritori.

Mi-aduc aminte spunea el, de o întâm-
plare, pe când eram frate dat de ascultare
la bucătăria arhondaricului. Aveam un to-

varăș tot de vârsta mea, însă mai nătărău
la cap, căci pricepa lucrurile greu și le
făcea suitate când zicea că a înțeles. În lipsa
bucătării îl rânduse arhondaric să pregă-
tească un osorț la niște musafiri; și făcă o man-
care ușoară și repede, cartofi prăjiți în untle-
lemă, fiind zi de post. El s'aracu, toarnă
untdelemn în loc de apă și face ce nu mai
făcuse nimeni, tocăna de untdelemn cu car-
tofi. Când vede părintele arhondar ce l-a
făcut učenicul, ia tocana cum era și i-o
torță în creștel. Meșterul nenorocit a alet-
git la o puțină cu apă uode și-a vărât
capul și a stat mult timp cu el vărât în
apă.

Eu am început a zâmbi, și la zâmbetul
părintelui Gherasim, am început amândoi
a râde.

— Iaca așa, iaca așa, d'căți place,
dacă nu fă ce știi... Și s'a depărtat în chi-
lia lui.

În miezul nopței când trăgea clopotele de
utrenie părintele Gherasim răcnea de acula
toți v'cînii: „Toacă'n cer, toacă'n cer...”

Cine îl auzea pentru întâ a dată rămănea
cam încurcat, dar cîce îl cunoaște răjea și
trecea înainte. După sfârșitul liturghiei, fie-
care călugăr trebuia să se ducă la bucătărie
cu două cofere să și ia de mâncare pe
toată ziua. Părintele nostru, nu-și mai
schimba stralele de sîrbătoare — csmilanca
și durama — ci îndată ce suz-a sunând clo-
potele dela trapeză, se îndrepta tacticos, cu
coferle cu funduri deasupra, ca să nu deie
muștele în mâncare. Tremurând din cap și
murmurând din gură.

— Da încotro, părinte Gherasim?
— Cu buđăieci, cu hărdatele cu ciofărtă.

Căile Ferate Unite Arad și Cenad Soc. Anonimă Arad.

Bilanțul anului 1924.

Active:

1. Construirea căilor ferate Lei 10,525.700*, 2. Complectări și investiții de cale ferată 9,844.935*85*, 3. Complectări și investiții de cale ferată din fondul de rezervă 343.500*, 4. Casa 755.384*09, 5. Efecte 65948*... 6. Debitori 5,992.079*60, 7. Avera întreprinderilor și uzinelor industriale 23,980.647*50, 8. Avera institutului de penziuni 1,456.620*27, 9. Efecte de cauțiuni 215.266*— Suma: 53,180.081*31.

Pasive:

1. Capital acționar: a) acții fundamentale 8,464.000*—, b) acții de prioritate de 6% neamortizate 5,606.700, amortizate 989.000*—, c) acții de prioritate seria II. de 5% neamortizate 2,046.000*—, 2. Fondul de rezervă creat pt. complectarea și investirea căilor ferate 397.371*74, 3. Rezerve: a) fondul de rezervă al exploatarei 1,846.121*—, b) fondul de rezervă pt. dividenda acțiunilor fundamentale 559.462*84, c) fondul de rezervă pt. scăderea prețurilor materialelor rulante 1,400.000*—, d) rezerve separate 1,240.971*74, 4. Creditori 18,395.345*19, 5. Dividende neplătite 4,269*675*70, 6. Creditorii întreprinderilor și uzinelor industriale 982.149*52, 7. Fondul institutului de penziuni 3,778.169*28, 7. Cauțiuni 215.266*—, 9. Transportul profitului din 1923: 50.225*89, 10. Profit net din 1924: 2,939.622*41. Suma: 53,180.081*31.

* Valoarea facturilor 39,935.134*02 cor. în aur și 403.068*84 Lei. Până la stabilirea definitivă a valorii nominale a acțiunilor noastre suma de coroane s'a socotit provizoric în proporția de 2:1.

Arad, la 31 Decembrie 1924.

Căile Ferate Unite Arad și Cenad Comptabilitate: Societate Anonimă Martonosi m. p. Horozay m. p. Mocsonyi m. p. contabil expert.

Confruntând bilanțul prezent cu strazza și registrele l'am examinat și l'am aflat în deplină ordine. Arad, la 1 Iulie 1925.

Comitetul de Supraveghere al Căilor Ferate Unite Arad și Cenad:

Daniel Endre m. p. Heinrich Sándor m. p. contabil expert. contabil expert gr. Porcia Lajos m. p.

Onorată Adunare Generală!

Avem onoare a aduce la cunoștință adunării generale, că în sensul legii comerciale și a statutelor societății în decursul anului 1924, am cenzurat mai de multe ori manipulația societății și ne-am convins atât despre corectitatea legală și statutară a acesteia, despre ordinea valorilor de cassa cât și despre punctualitatea contabilității.

Am cenzurat cu deamănunțul bilanțul, contul profit și pierderi al anului 1924, prezentat nouă de direcțiune și declarăm, că acele sunt în consonanță cu cărțile de afaceri și cu conspectele de inventar înaintate nouă și corespund în toată privința atât principiilor comerciale, cât și postulatelor legii.

Pe paza celor susexpuse avem onoare a vă propune să acceptați propunerea Direcțiunii în privința întrebunțării câștigului de 2,939.622 Lei 41 bani din anul 1924.

În fine rugăm on. Adunare Generală să binevoiască a da absolut subsemnatei comisii în privința exercițiului 1924. (1956)

Arad, la 1 Iulie 1925.

Comisia Cenzorilor dela Căile Ferate Unite Arad și Cenad:

Heinrich Sándor, m. p. contabil expert. Daniel Endre, m. p. contabil expert. gr. Porcia Lajos, m. p.

Mica publicitate

Domnișoară învățătoare din București detașată la școală în Arad, dă ore de meditație pt. elevii școlii primare. Adresa la Administrația ziarului. (1961)

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilor Nr. 7.

Intravilane pentru case

se vând la cătunul LUDWIG, care este în legătura cu Colonia Kadas Strada Coandă (Borona u.) dela suma de Lei 18,000 în sus, pe lângă achitarea în rate pe durata de 2 ani. Lă. Str. Gh. muriri la Kadas, Ionescu (fost Gróf Károlyi-utca) Nr. 9-11 și la colonie în fiecare zi. (1944)

Nu vă uitați a vă convinge!

„ASTRA”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Direcțiunea Generală: București Str. Lascăr Catargiu 11. Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonaștră București. Vagonaștră Arad. Scrisori București: Căsuța postală 136. Arad: Calea Aurel Vlaicu.

Orice fel de vagoane de persoane, de marfă și de lux, vagoane cisterne (de spirit, petrol și benzină). — Vehicule industriale, forestiere și agricole. — Construcțiuni de fier, stâlpi nituiți. — Piese de mașini forjate. — Zdrobitoare de câneapă. — Poduri de fier. Piese de fontă și de metal — Cazane de aburi, rezervoare (pentru apă, spirit, petrol și benzină) de orice formă și mărime. — Piese de rezervă pentru vagoane normale și vagoane cisterne. (1629)

Oferte și devize la cerere.

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, botete, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A. Arad, Boulevardul Regina Maria No. 12. (în curte la dreapta).

poate implini nici obligamentele luate în această convenție.

Pentru retragerea definitivă a biletelor ipotecare, care influențau nefavorabil valoarea noastră, deoarece pentru bancnotele emise în scopul retragerii acestor bilete ipotecare, Banca Națională nu era obligată să aibă acoperire metaliă, se votează Legea din 22 Decembrie 1888, prin care se deschide guvernului un credit de lei 26 milioane. Acest credit era acoperit printr-un împrumut de stat intern, nominalul total de lei 32 și jumătate milioane, rentă amortizabilă în 44 ani la 4%, la cursul de 80%. Se lansează în Februarie anul următor (1889) o subscripție publică, fiind acoperit de 8 ori. Acest record era de o parte dovada cea mai grăitoare a progresului realizat în interiorul țării pe teren economic, iar de altă parte demonstra modul cum știe să aprecieze publicul scopul mare, pentru care se făcea acel împrumut.

Câteva date din anele Băncii Naționale

În anul 1881 Banca Națională a cumpărat dela Stat localul numit „Hanul Șerban Vodă” pe care l' darămas edificând în locul palatului de azi al băncii. Edificarea s'a început la 1885 și abia la 1890 s'au instalat birourile în acest edificiu, al cărui plan l'au făcut renumiții arhitecți francezi C. Bernard și A. Galeros, iar edificarea a fost executată de arhitectii români N. Cerkez și C. Balcoanu.

În anul 1883 intră la Banca Națională ca și director Eugen Carada, despre a cărui activitate prodigioasă va mai fi vorba mai târziu.

Afară de Sucursalele din Iași, Galați, Brăila și Craiova a căror înființare era cerută deja în Legea înființării Băncii Naționale, în epoca despre care va vorba mai sus se deschid următoarele agenții: a. 1890: Botoșani, Bărlad, Focșani și Ploști; a. 1891: Roman, 1892: T. Severin.

În anul întâi de activitate banca a avut 3 poteste de schimb, iar primele pierderi le-a avut în a. 1882 la falimentele evreilor Saller din Iași și Rosezweig din București.

Primul Guvernator a fost fondatorul și fostul ministru de finanțe Ion Câmpineanu (1881—1882) apoi, Anton Carp, ca viceguvernator (1883—1889) și Teodor Rosetti, fost președinte al Cons. de miniștri guvernator (1890—1894).

În Maiu 1891 moare fondatorul Băncii Naționale Ion C. Brătianu. Consiliul îl înlocuiește în cuvinte alese în Raportul către Adunarea Generală, iar aceasta trece în procesul său verbal expresia sentimentelor ei de recunoștință pioasă, cu care datora principalului ei fondator și îndrumător.

Pregătiri pentru aplicarea reformei administrative

Ier s'a ținut la ministerul de interne o conferință la care au participat d-nii dr. Angelescu, ministrul instrucțiunii, Al. Crăsanaru, secretarul general al ministerului de interne, C. Dimitriu, președintele comisiei pentru aplicarea reformei administrative, directorii generali ai învățământului de toate categoriile și membrii comisiei pentru aplicarea reformei administrative.

S'au pus în concordanță dispozițiunile din legea învățământului primar și normal-primar cu reforma administrativă, precizându-se obligațiunile pe cari comunele și județele le au de a întreține școlile primare, normale și profesionale.

În același timp s'a armonizat și activitatea comitetelor școlare cu autoritatea de stat.

iele, la cazan, iac'asa decă și place, dacă nu fă ce știu, fa ce știu.

De trecea starea pe drum li zicea: — la mai faci părinte Gherasim, că nu-i frumos pentru un călugăr să tot trănănească!

— Iaca tot, iana tot, iaca tot, tot de aștepta, ca la bolnă, ca la bătrâni, și nu mai tăcea.

Când i se isprăvisu lemnțele lua toporul în spate, un fec în cap, lăcășat cu opinci, fără pantaloni și dacă îl mai întrebam încotro merge, apoi nu mai mănușia de spus: — La caprioare, la stână la mine, la cioabăne, la Rusu, la Chiteie, la Calianuși, iaca așa, dacă îți place dacă nu fă ce știu, fă ce știu...!

Se cufunda în ecoul pădurei de brădet, fugănat de miile de pădure și nu se mai cunoștea din trunchiurile de copaci prin culoarea hainei ce i-o împrumutase pădurea. Pe lângă hazliu, părintele Gherasim mai era și om practic: strângea bureții de băcălie depe mesteceni din cari făcea muciuri de candelă pentru mănăstirea Neamț și chior la Agapia, Văratec și Mitropolia Moldovei se cerea marfa lui. Creștea găini și dela ouă și pui avea un venit frumosel în timpul verii. Că ținea timpul bureților nu sta pe acasă ci prin cele mai departate și pustii locuri umbra după hribi pe cari li usca și după rășcovi pentru murat. Către primăvară, prin postul mare, toată lumea cunoștea năvala la părintele Gherasim să cumpere hribi, rășcovi și pădurețe uscate din care el avea must de probă totdeauna. După un șir de ani, după ce avusesem multe afaceri și glumețe și serioase cu el, mi-a făcut cuate să-mi arate chilia sau odaia lui în care viețuia. Pe peretele rasăritean avea numai o icoană, soba și patul simplu de tot cu un lăcer vechi, jos

Mai multă grijă pentru salarul învățătores

Răpsig, 28 Oct

Cum? Așa. Pentru că suntem oropsiți a întâmpina atâtea neajunsuri, până ne bucurăm și noi, de micuțul nostru salariu, ca să ne putem lega cele mici nevoi.

Căci trebuie să fim tare de gură, sau cel puțin, să ai ceva neamuri la Ierusalim, ca să ai norocul de o privire mai dulce și ceva indulgență, ca să-ți dea dreptul tău. Și cu felul acesta trebuie să umbliam, dela Ana la Căiaș, cu hărtiua în mână și de muiteori fără nici un rezultat. Să luăm lu rurile acum în adevărata lor realitate și să le dăm pe față.

Am primit și eu chitanța de salariu pe luna Octombrie. Ca orice funcționar, mă îmbucuram să îmi văd banii, dar când am văzut că făcând economie, voi ieși deasupra nevoilor. Chitanța ca să fie valabilă trebuie iscălită de notar, apoi de primar, așa că o luai pe jos, dela Răpsig—Bogșig, 6 km. și mă prezentai dlui notar. A doua zi, îndepunând formele legale plecai la Iași. Intrai în biroul de percepție. Un scărțit ușor de peniță, tubura liniștea. Șeful de percepție, cufunțat în socoteli bănești, tresări la glasul meu. Domnule șef, te rog achită mi chitanța aceasta de salariu. Mi-o ia, apoi o sucește, examinând-o și după puțină gândire, ca un fel de încurajare, îmi spune, că nu se poate achita căci am de plătit arenda forțată a pământului. „Bine, bine, dar cu ce, dacă tu nu mi dai bani”. „Nimic, e ordi și s'a terminat” și își continuă înainte socoteliile. N'am zis nimic că îl o fi avut și el dreptate și am plecat înapoi, cu gândul că mă duc la dl notar.

A doua zi iar, mă duși la dl notar Bodei, ca să-mi oprească cel puțin din chitanță ce am de dat și să-mi dea restul. Aici acelaș răspuns, „o'am”, în schimb însă îmi dădu o chitanță prin care se adevăra că n'am nici o dare și cu ajutorul ei să achit la percepător dl Ineu. Și haide iar la Ineu.

Mă prezentai dlui șef de percepție din Ineu, cu chitanța convins ferm, că pe baza celor scrise, voi căpăta. Cu mine se afla și colegul din Bărsa, care și el avea chitanța lui, ca să și lucrere norocul, căci a lui nici un era iscălită de notar și primar.

„Domnule șef, avem aceste chitanțe de achitat. Șeful le luă și le cercetă și tocmai când să-și dea verdictul, o voce tulbură liniștea.

— „Domnule șef, Răpsigul are de plă iar Bărsa nu fiindcă e nouă acumă.”

— „Hm! Da nu putem achita căci av ordine speciale ca până nu achitați area pământului, să nu dăm sfârșit nimic.”

— „Bine, dar uite această adevăriniță d notar.”

O luș, o cefi și un zâmbet caracteristic flutură pe buze.

— „Asta nu-i bună căci adevăreste a mai că n'aveți nici o dare de plătit chitanță”, și-și căuta de treabă, asvârlindu-chitanța în față, suprat par'că l-am tburat.

— „Cum? Dl notar nu-mi dă, nici rest la cât este arenda, dta nici atâtea, atun cum aș putea achita, dacă n'am bani.”

Nici un răspuns, su t lucruri mai gr nice și nu stă de vorbă pentru mărunția de aceste, existența unui om.

În graba lui, ca om al literiei de lege, i ținu scama de neverificarea notarului și sp norocul colegului, li achită chitanța.

Eu, mă întorsăi pentru a patra oară fă nici un ban. Ce voi face nu știu. Poate m'atune dumnezească îmi va schimba chitanța în bani.

Și acumă mă gândesc la într-barea ce ș-pune orișicine: de ce stagnează luvaș aântul?

Pentru că până își auzi sunătorii în buzi ner, trebuie să treacă prin atâtea forme.

Pentru că dl șef de percepție, chiar di Ineu, a uitat că și dta e funcționar al ace stui stat și îndură mizeria acestui salar. I fața casei pline cu atâtea băneț, pierde di vedere că este destinat a da dreptul ce cuviae fiecărui funcționar fără murmur șovăire.

Pentru că dl șef de percepție nu ține se m'că acumulatorul de energie a învățăto rului și funcționarului este salariul său c'ă învățământul, în orice direcție, trebui strâns cu drag la piept, ca să leșim învin gători, ca oameni, ca stat, în fața timpurilo și mentalităților actuale.

Pentru că se nasc atâtea ordine, care fa un „du-te vino” pentru învățător, par'c conștiința lui iar ierta să nu-și plătească d rile către stat și multe multe...

Noi, aceștia care prin munca noastră, con tribuim cu o pietricică la temelie acestu stat, apoi între noi să se nască legătura ce mai perfectă, ca sprijinindu-se unul pe alt să numi stagneze nimic și nimeni în acestu țară binecuvântată de Dumnezeu. Gh.

Manevrele din Ardeal

Ca în toți anii după război, pentru desăvârșirea instrucțiunii trupelor s'au deașurată în nordul Ardealului manevre divizionare, — divizia XVI fiind concentrată în valea Someșului la răsăritul munților Biculuii. Manevrela au avut ca temă respingerea unui inamic ce ar fi călcat teritoriul venind dinspre vest și ei s'au asociat în exerciții speciale de legătură și transmisii, marșe stat major unând ia dispoz ție din vreme mijloacele necesare. Divizia XVI și-a terminat manevra sosind ia ultima zi la Satu-Mare unde trebuia să se facă desconcentrarea.

Prezența acestor trupe în Satu Mare a dat prilejul unei manifestațiuni de cea mai mare importanță națională.

La 22 Oct. seara a avut loc o masă comună a tuturor ofițerilor, la care au s-

statat șefii autorităților locale și reprezentanții naționalităților iar a doua zi, la ora 10 toate trupele diviziei au defilat în fața dlui general N. Petala, inspector de armată, care tot timpul a urmărit aceste manevre.

Prezența armatei române în Satu Mare a fost cu atât mai binevenită în aceste momente cu cât răuvoitorii agenți ai ungurilor răspundeau svonul că mătarea Capitaliei la Baia-Mare se face la vederea unei pă-răsiri a fostei capitale, printr'o rectificări de frontieră. Asemenea svonuri fanteziste se inventează în Ardeal cu sau fără ocizie și dăunează intereselor românești. Ele trebuie scurmate prin prezența armatei române și prin manifestațiuni naționale de înfrățire ca aceia dela Satu-Mare.

Însă, o mulțime de saci, săculețe și legături pline cu feldele de băreți și buruene, puse într'o regulă oarecare, ca un orașel cu străzi: strada sobei, a patului și a ferestrei, iar la mijloc piața de stat și gândit încotro să apuci.

Totul era hazliu pentru că nu mai era la nimeni ca la dăsuul.

Intr'un rând nu li văzusem de multșor și rând l'am întălit îl și lusi la întrebare:

— Cum ai mai dormit părinte de când nu ne-am văzut?

— Iaca așa, iaca așa... ași fi dormit eu bine dacă n'ăși fi auzit țipând...

— Cine a țipat, părinte Gherasime?

— A țipat cineva noaptea în pășcărie la mine (ași numea el chilia). De curiozitate am aprins o lumânare și mare mi-a fost mirarea și spuma: cinci pureci se suiseră pe o biată ploșniță și li sugău sângele, și asta din pricina că pielea mea s'a uscat și nu mai au ce suga...

— Eee... părinte d'apoi așa te lauzi?... — Iaca așa, iaca așa dacă îți place, dacă nu fă ce știu, fă ce știu... și iar se infundă în pășcăria lui de chilie.

La zilele dogoritoare de vară esia în cerdacul bolciței bătrânilor, se întâiea pe o coastă la soare ori își cărpesa dulama ruptă prin capurile de brad — o hăică din aute de petice de toate calitățile.

— Da frumoașe străie mai ai părinte?! — Hee, când ai ști cât de scamp mă costă așa ce o tot cos de douzeci de ani încoace!... și își căuta de lucru înainte. Eu stam și îi urmăream mișcările mâncii slabe, slabe de tot, păoăce petecul cel nou era bine prins pe de toate părțile cu ață neagră și albă; apoi ca drept odihă se așeza într-un cot și îmi povestea o altă în tâmplare:

— Mă luasem într'o zi după bureți prin pădurea cea de cătră Rășca, și hai hai, hihai, ajung într'o poiană pe marginea unui pârâu, asta era așa după amiază și o vreme ca aceia l mă rog, în puterea vereii Împrejurul posesi bucișt de hribi albi.

Ce mi dă mie prin gând, să mă desbrac de tot și să-mi spal cămașa și dulama în pârâu, le întind la soare în poiană, iar eu mă iau în pielea goală să fac tot grămuzi de bureți ca apoi să-i pun în sac și hai bsteie acasă. Zăbănu, așa cum sunt, mă cam depărtesem de poiană. Nu trecu mult și începuse să cam șuere prin frunze un vânt răcoros de către iazul măuștăriei. Dau fuga să mă îmbrac. Când co'o, cămașa și dulama nicăiri! Mă uit în dreapta, în stânga, în toate părțile... pace!

Ei, cum dracu mă duc eu acasă? Dar nevoia te învăță miute. O iau încetșor tot pe pârâu la vale până ce înserază bine. Dta marginea pădurei de peste Nemțșor o tulesc în fugă sdravănu, epurește, ca să nu mă bage cineva de seamu. În dreptul văcării însă prind cămii de veste și ale dracului potăi, de unde înainte îmi erau prietenii acumă se luaseră ca după lup și mai-mai să mă ajungă și să mă apuce, dacă n'ăși fi lăchis portița la cerdac...

— Aă... da lăță ai mai spus o părinte... — Iaca așa, iaca așa, dacă-ți place, dacă nu fă ce știu, fă ce știu...

După o lungă lipă depe acele locuri, am revenit într'o zi si dorind a lega firul întrerupt al vieții din mănăstire, am ajuns cu întrebările și pela părintele Gherasim.

— Să îți dumneata sănăto, zise un călugăr mai tânăr, dar el a părăsit lumea aceasta trecătoare...

Și „iaca așa” cu părintele Gherasim Rusu-

A. Gh.

In jurul tratatelor

Ce spune presa franceză.

28 Oct. Se pare serie — „Journal de Debats“ că negociatorii dela Locarno au cedat în deplă amelei pe care i-a cuprins — cași în trecut, după protocolul dela Geneva. Aici aveam altăeri erau îmbrășiși la Paris, eri d-l și arezultele, se extazia la congresul dela Nisa. Așa rezultatele „grandioase și nespe- erință de“ obținute la Locarno.

„Așa se vorbește de o eră nouă. Toată cteristică se înduioșază vrsând lacrimi de curie.

rește de Desigur recunoaștem importanța tratatelor stit cilitate. Constitue un exemplu unic în acest ărlădu-șos. Conțin intenții excelente. Stabileșc un -am tratat de a reglementa conflictele demu de respectul. Crează între cancelarii o des- năci revedere morală, foarte aorecibilă — în cir- o, atuștantele actuale. Toate părțile sunt egal ni. tate. Fiecare din mijlocitori a ajuns la ai grăbima limită a concesiunilor.

ăruișje în cecece privește Franța — continuă d l iuguste Gauvain — bucuria ar fi suficită lege, că poporul german ar fi fost animat de ui și spieș spirit ca și poporul francez.

ară făre a Rinului — ca și de partea noastră Poate dispozițiile pactului renan ar mări sigu- aba tibi noastră. Dezșmarca morală s'ar face ctul cu înctul. Până atunci suntem re- ea ce s' și a constata că toate organizațiile ma- și a învățământul de toate categoriile Reich tînde la revanșă.

in buze orme. Pentru a primi p-ctul renan, i s'au făcut rmaniei promisiuni. Toată lumea din rmaniei e de acord că d-șca nu se vor al ace- te aceste promisiuni acordul este amenin- solșr. A. Aceste promisiuni privesc regimul de erde dispoziție și Renaniei. Admitem fără d-șful te că zona Coloniei să fie evacuată în hrând, de îndăță ce comisiunea interaliată e centrul militar va fi co-s-țat execuțarea tîmelor mășuri de desarmare.

Mai admitem ca regimul de ocupație a celorlalte două zone să ia un aspect tot atât de puțin secant pentru populații.

Pentru a nu da naștere la diferende șe, constituit o comisiune de cinci perman- tă care să studieze toate litigiile.

„Cari sunt faptele? exclamă de Gauvain. Desigur nu se prevede nimic în cazul unei restaurări a Hohenzollernilor sau în cazul unei proclamări a unirii Austriei la Reich. În acest caz Germania nu face o agresiune și nu se pune deci în aplicare mecanismul pactului renan? Care e sancțiunea ce s'ar lua contra Germaniei? Care ar fi situația juridică a statului, care opunându-se excu- țării acestor acte protivnice tratatelor, ar lua imediat mășuri militare, ca Cehoslovacia cum s'a făcut când ungarii s'a încercat să restauzeze pe Carol al V-lea (!) la Buda- Pesta?

Trebuie ca toată lumea să se închine în fața faptelor până ce Consiliul S. N. se va fi întrunit, va fi prescris mășuri și că aceste mășuri să fie executabile?

Articolul 8 al pactului renan are și el cusururi. În textul său actual care nu mai este cel din Londra, pactul renan va rămâne în vigoare până la cererea unuia din cele trei puteri cari ar cere să se rupă de cele- late și cu trei luni înainte. De ce fir e atârnat pactul renan?

Din fericire, tratatele de arbitraj între Germania pe deoparte și Polonia și Ceho- slovacia pe de alta, s'unt satisfăcătoare. Ele specifică asupra „respectului drepturilor sta- bilitate prin tratate“ (desigur foarte vag și ai.). Astfel ar părea că și aci frontierele ar fi aslv-șrdate din punctul de vedere juridic, deși formula e vagă, neprecisă, totuși este un mare câștig politic pentru Polonia și Cehoslovacia“.

Inspecții militare

În ziua de 19 Octomvrie 1925 dl general de divizie Petala a trecut în inspecție pe câmpul de manevre trupele Diviziei I. Cavalerie.

D-șca a asistat la exercițiile executate în cadrul acestei mare comandament, și la modul cum cavaleria luptă în legătură cu celelalte arme.

Dl general Petala a rămas pe deplin satisfăcut de cele constatate aducând mulțumire dlui general Scărș reanu, comandantul Diviziei I Cavalerie precum și totregul- lui corp ofițeresc pentru moralul ridicat și ținuta excelentă a trupelor.

Nouile uniforme școlare

Ministerul instrucției a trimis tuturor școlărilor secundare dispozițiuni severe în privința obligativității uniformei școlare ca începere din anul școlar curent.

Impunerea uniformei școlare este o m-șura de ordine și disciplină, ea fiind în acelaș timp și un mijloc de nivelare a con- trastului între copii săraci și bogăți“.

Se interzice tînderea părului elevelor începând din cl. IV. sec.

Elevii din cl. VIII vor fi obligați numai la purtarea șepcii de uniformă și al numă- rului.

Vizita unei escadrile de avioane în România

O escadrilă de 9 avioane de recu- noștere și trei avioane de vânătoare cehoslovace, a plecat zilele trecute dela Praga peste Cracovia spre Varșovia, în frunte cu șeful aviației militare cehoslovace, generalul Cecek.

Scopul călătoriei este să răspundă vizitei aviatorilor polonezi în Cehoslovacia, pe de o parte, iar pe de alta pentru a se parti- cipa la inaugurarea monumentului solda- tului necunoscut polonez, ridicat la Varșovia.

Trei din aceste avioane cehoslovace, cu generalul Cecek vor continua șborul, dela Varșovia, la sfârșitul lunei Octomvrie, prin Iași spre București pentru a răspunde vi- zitei făcută de aviatorii români în Cehoslo- vacia, sub comanda dlui general Hențescu, în cursul lunii trecute.

Toate avioanele, atât cele de vânătoare cât și cele de recunoștere, s'unt complet construite în Cehoslovacia.

Tratat de prietenie

Ziarele anunță că între Turcia și Jugo- slavia au început negocierile pentru încheierea unui tratat de prietenie.

Arestarea colonelului Plastiras

Colonelul Plastiras a fost arestat la Atena și după ordinul guvernului a fost deportat pe un torpilor la Brindisi.

Conferința ambasadori- lor nemulțumită de nota Germaniei

Ziarul „Petit Parisien“ spune că nota germană privitoare la dezarmare, nu ar da satisfacție deplină asupra unor anumite puncte, cererilor conținute în ultimul memo- riu al conferinței ambasadurilor.

Ceria dorește o între- vedere cu Briand

Correspondentul lui „Matin“ la Wicabaden află din anturajul lui Cicerin că acesta dorește să sibă o întrevd-șre cu dl Briand. Totodată se afirmă că guvernul sovietic va face încurajări propunerii echitabile care ar putea aduce o rezolvare a chestiunii datori- lor rușști în Franța.

Expoziția internațională pentru ocrotirea omului

Societatea și ziarul „Der Mensch“ din Budapeșta vor aranja în lunile Mai—Sept. 1926 la Budapeșta o expoziție internațională pentru ocrotirea omului. Informațiuni mai detaliate relativ la expoziție se dau în biroul Camerei de Comerț și Industrie din Arad.

„Ultimul om“ filmul nou alai lannings la Apollo. Azi joi va rula la cinema- matograful Apollo splendidul film „Ultimul om“ în care rolul principal va fi jucat de celebrul artist de filme lannings, rolul cel mai clasic acestui artist. Caracterizată un portar de hotel îmbrășnit și prin povestea ferecătoare a filmului dominează întregul mers al acestui film.

Cine viorște a se bucura de acest frum- os film necondiționat să meargă a-l vedea. Reprezentațiile se încep la ora 4 și jumătate 6, 7 și jum. și 9.

„Roata vieții“, ultima dată la Urania. Azi joi va fi ultima dată prezintată partea II al filmului cu un efect dramatic „Roata Vieții“ Actorul principal al acestui film e Severin Mars având un rol splendid. Filmul e romanul tragic al unei fete orfane care e iubită de doi tineri și totuși nu e fericită.

Reprezentările încep la orele 4 și jum. 6, 7 și jum. și 9.

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

Propagandă culturală ceferistă

Arad, 28 Oct.

Dl inginer Octavian Pop, dir. reg. cfr. Arad-Timișoara, va organiza în cursul lunii viitoare o serie de șezători culturale în cen- trele ceferiste de pe teritoriul regiunii ce conduce.

Venitul acestor șezători, la care își vor da concursul cei mai de seamă literați și artiști din Arad, va servi pentru ajutorarea cu haine de iarnă a copiilor orfani ai funcționarilor ceferști, cu ocazia Crăciunului. Nu putem decât lăuda nobila inițiativă a dlui director regional al cfr. din Arad.

Rezultatele alegerilor co- munele din Berlin

Rezultatul alegerilor comunale din Berlin — în detrimentul partidelor burgheze, — se distorește faptul că partidul populist german a pierdut aproape 23 din mandate. În loc de 35 a obținut numai 13 locuri. Numă- rul comuniștilor s'a urcat dela 20 la 42.

Cu prilejul alegerilor comunale de Dumini- că au avut loc ciocniri în diferite puncte ale orașului. Poliția a trebuit să intervină.

După știrile venite până acum din Baden, partidele stînge ale centrului au în registrat un anumit succes.

Plângerea locuitorilor din comunele Orlaca și Șeftin

Arad, 28 Oct.

Dl prefect al jud-țului a primit plângeri din partea săenilor din comuna Orlaca și Șeftin în contra agentului agricol, care nu numai că comiș numeroase abuzuri în ce privește împărțirea pământurilor, dar prin atî- tudinea lui provoătoare a creat nemulțu- miri în sânul populației din aceste comune.

Dl prefect a dispus anchetarea de urgență a acestor plângeri, pentru a putea lua mă- surile ce se impun.

Reorganizarea ser- viciului pompierilor

Arad, 28 Oct.

Dl Mihăilovici, comandantul pompierilor din Arad a lasintat un memoriu Consiliului comunal, în care cere alocarea sumei de 5 milioane lei în bugetul anului viitor pentru reorganizarea serviciului pompierilor.

Acestă sumă ar servi pentru renovarea casarmei pompierilor și instalarea de aparate speciale pentru șmarularea incendiilor în tot orașul și la d ferite fabrici, deoarece în ur- ma felului cum funcționează azi telefonul, pompierii soseac cu mari întâzieri la locul incendiilor.

Aviatorul Biju căzut cu parașuta în Mare

CONSTANȚA, 27. — O groaznică nenor- ocire s'a întâmplat ieri după amiază în dreptul plajei Mamaia, la meșting de avia- ție organizat de dl Constantin Grigo- rescu.

Hydroavionul „Getta“ plecase din port la orele 4,20, având ca pilot pe căpitanul avio- tor Romo Popescu și ca pasageri pe dnii Zeghelea și Aurel Biju, care urma să se arunce cu parașuta.

La orele 5 fără 30 hidroavionul „Getta“ ajunsese la Mamaia unde în fața mulțimeii, la o înălțime din peste 3000 metri, avia- torul Biju și-a dat drumul cu parașuta.

Vântul puternic ce era pe mare a asvâr- lit parașuta la 9 km. departe de țărșm unde, după câteva minute, a căzut în mare.

Bărțile pescărești au plecat în căutarea avia- torului Biju.

Cu toate cercetările făcute, pescarii n'au putut descoperi unde se află.

Imediat o șalupă a plecat în largul mării fără însă o obține vreun rezultat.

La orele 11 jumătate noaptea o cono- nieriă a marinei de rășboi „Locotenentul Du- mitrescu“ a plecat spre Mamaia și cu re- flectoarele s'a cercetat Marea. Căutarea a fost deasemenea zadarnică.

Atât parașuta cât și corpul nefericitului Biju nu au fost găsite.

Autoritățile au deschis azi o anchetă.

Acest fapt a produs în toate cercurile o profundă impresie.

Criza de guvern din Germania

BERLIN. — Frațiunea parlamentară a partidului german național după o scurtă deșbatere a decis confirmarea hotărșirii de- legațiilor și prezidiului partidului asupra tratatelor dela Locarno. În consecință miniștrii Schiele, Neuhus și von Schieben au înain- tat cancelarului demisia lor din guvern. Eri s'a întrunit consiliul de miniștri. Cancelarul a mulțumit miniștrilor demisionați pentru activitatea lor în cabinet, apoi s'a discutat situația creată prin hotărșirea partidului na- țional german.

Un comunicat oficial publicat apoi declară că guvernul Reichului consideră că o d-ștore politică firească să continue opera in- cepută la Locarno și să prezinte Reichsta- gului înainte de 1 Decemvrie 1925 spre a probare tratatele încheiate de delegația germană. În consecință guvernul nu va demisiona și cu aprobarea președintelui Reichului va păștra mai departe conducerea afacerilor Germaniei. Președintele Reichului a însărcinat pe ministrul Reichsw-șrului, Gessler cu conducerea ministerului de In-

terne, pe ministrul de comunicații Krochae cu conducerea ministerului economiei și pe cancelarul cu conducerea departamentului fi- nanțelor.

Se remarcă că din trei membri ai fracți- nei parlamentare naționaliste, numai 60 au luat parte la ședința când s'a hotărșit demis- ia miniștrilor naționaliști.

BERLIN. — Până acum criza politică în- ternă nu a fost încă clarificată. Miniștrii Reichului s'au întrunit luni într'o ședință în care cancelarul Reichului comunică retra- gerea a trei miniștri naționali germani. S'a înștinț-șt despre aceasta și preș-dintele Reichului. Cercurile politice preconizează că cabinetul actual va rămâne mai departe în funcțiune. Locurile rămase libere în urma retragerii miniștrilor vor fi administrate deocamdată de secretarii de stat. Numai în urma consfășuirii cu conducătorii partidelor, cabinetul își va fixa definitiv atitudinea.

Ultima oră

In urma intervenției României Grecia își retrage armata din Bulgaria

ATENA. — Rășcanu, ambasadorul român la Atena, a vizitat pe prim-mi- nistrul Pangalos comunicându-i propu- nerea bulgarilor relativ la încetarea operațiilor militare și la retragerea trupelor de pe teritoriile ocupate. Șeful guvernului grec a fost rugat de cătră Rășcanu ca să accepte propunerea Ro- mâniei, documentând cu aceasta sim-țul de pace al Bulgariei.

Pangalos a declarat, că Grecia a documentat deja acest simț de pace primind mijlocirea Ligei Națiunilor în conflict și documentează și prin aceea că acceptă intervenția României. Con- form intervenției, pe frontul greco- bulgar posturile dealungul frontului vor fi alcătuite din soldați bulgari și greci sub comanda câte unui ofițer bulgar și grec. După instalarea postu- rilor trupele grecești se vor retrage ocupând fostul lor front, iar trupele bulgare vor înainta la linia ocupată înaintea conflictului.

Briand a declarat că intervenția Ro- mâniei nu va modifica hotărșirea Ligei relativ la evacuarea teritoriilor ocu- pate.

Chamberlain a imputat Greciei și Bulgariei că, în calitate de membri ai Ligei Națiunilor nu s'au ținut de acel drum care e prescris și care e obliga- tor în conflictele ivite între națiunile cari fac parte din Ligă. A întrebat pe delegați dacă vor primi hotărșirea ce se va aduce de cătră Liga Națiunilor sau ba. Delegatul bulgar a declarat, că hotărșirea va primi-o ca obligatoare, iar delegatul grec a declarat că el din partea guvernului nu a primit directive și nu poate da deocamdată un răs- puns.

Liga Națiunilor a adus hotărșirea că față de acel stat care nu va respec- ta sancțiunile Ligei, va lua cele mai drastice mășuri.

Consfășuire ministerială

BUCUREȘTI. — La locuința mini- strului de domenii dl Constantinescu a avut loc ieri o consfășuire la care a luat parte și ministrul Mărșescu, V. Bratianu și Moșoiu. Comisia s'a ocu- pat cu reforma lucrărilor publice, du- păce mai mult timp s'a ocupat cu mod- ficările cari sunt necesare în pro- iectul reformei electorale.

Intrunirea partidului maghiar

CLUJ. — Partidul maghiar se va întruni Sâmbătă ca să aducă hotărșiri în chestiuni foarte importante.

INFORMAȚIUNI

Moartea lui Toma Stelian

Date biografice

Toma Stelian e născut la Craiova în de altitudine de 3 Aprilie 1860. În acest oraș el a absolvit școala primară și a obținut diploma de bicalau- Gh. „teat „cu distincțiune“ în școala din Septem- vrie 1878.

Toma Stelian a avut licența de drept din București și doctoratul dela facultatea de drept din Paris. Teza sa de doctorat a fost premiată. Era diplomat „cu distincțiune“ și l școli libere de științe politice din Paris.

Defunctul a fost premiat la concursul, deschis în 1885 în Franța de „Union des Banquiers des Departemens“ asupra legisla- țunii falimentelor.

În ziua de 14 Noemvrie 1885, Toma Stelian s'a însușis în corpul avocaților din Ifov.

În urma concursului ținut în București, a fost numit la 20 Noemvrie 1885 profesor de drept și procedură comercială la facul- tatea de drept din Iași. La 1 Februarie 1886 a fost numit judecător la tribunalul Iași, unde a funcționat până la 1 Septemvrie 1887, când a demisionat și a început să pro- feseze avocatura.

La 1 Aprilie 1897 a fost transferat, la aceeaș catedră pe care o avea la Iași, la fa- cultatea de drept din București.

La 12 Martie 1907 a fost numit mini- stru de justiție în cabinetul prez-dat de Di- mitrie A. Sturdza și a funcționat până la 28 Decemvrie 1910 când a demisionat cu in- tregul guvern.

În această calitate a înșințat judecătorul ambulant la sate și unic, care însă a fost desființ-șt.

A desființat Contenciosul administrativ, care apoi a fost relinșinț-șt.

A consolidat inamovibilitatea magi- straturii înșințată de Al. Marghiloman.

Toma Stelian a respectat uzanța in- tro- dusă de Titu Maiorescu, ca cinci ani după ce a fost ministru de justiție, să nu ple- deze.

A fost unul din cei mai reșutați și mai cu autoritate avocați comerciali.

Deasemenea a fost unul din cei mai străluciți profesori ai universității din Bu- curești.

În calitate de delegat al României în Comisiunea Europeană a Dunării, a reșpur- tat un mare succes la Paris, susținând punctul de vedere românesc care a și triumfat pe deplin.

Plecarea d-lui Diamandy la Paris

D. C. Diamandy, ministrul României la Paris, a cărui plecare fusese anunțată de ziare pentru Vinerea sau Sâmbăta trecută, va pleca în Franța azi joi.

D. C. Diamandy va lua imediat contact cu cercurile conducătoare franceze în vederea regulării datoriilor noastre de rășboi.

Ridicarea stărei de asediu în Bulgaria

SOFIA. — Eri s'a publicat decretul regal prin care se ridică starea de asediu, învi- tuită în toată Bulgaria după atentatul co- munit dela catedrală.

Din județ

Incendii. În ziua de 24 Oct. a ars o jireadă de pae a locuitorului Stojan Vasiliu din comuna Suleus, cauzându-i pagube de cea 30.000 lei.

În noaptea de 16—17 Oct. necunoscuți au pus foc casei locuitorului Popa Petru din comuna Cinteiu. Focul fiind observat la timp, a fost localizat. Jandameria cerșetează.

Sinucidere. În ziua de 24 Octomvrie locuitorul A. Teodor din comuna Macea s'a sinucis prin strangulare.

Furt. Individul Por Teodor din comuna Șicula, în ziua de 24 Oct. a. c. a furat dela locuitorul Cheicheș Ioan din comuna Ineu haine și alte obiecte casnice, în valoare de peste 5000 lei. A fost arestat de șeful postu- lui de jandarmi din Ineu.

Accidente. În noaptea de 24—25 Oct. în depozitul de lemne din comuna Ș-biș s'a răsturnat un vagon încărcat cu lemne, omorând pe loc pe băiatul Salomon Geza din comuna Ș-biș.

În ziua de 27 Oct. s'a răsturnat un va- gon pe linia industrială, din Nădășel omorând pe femeia Maria Burtă, în etate de 31 de ani, domiciliată în acelaș comună.

Abuzuri cari trebuie să înceteze!

Ministerul Instrucțiunii, Direcțiunea Gene- rală a învățământului primar și normal pri- mar a trimis revizoratorilor școlare următo- rea circulară:

„Cu ocazia inspecțiilor la școli cât și din informațiile primite se constată o mulțime de abateri cu privire la obligativitate. Multe din persoanele înștrite la șale chiar și dintre învățători, au angerșt în serviciul lor copii în vrsătă dela 10—16 ani care după lege trebuie să urmeze la școală. Unii oim membrii comitetelor școlare mai ales țin fără nici o teamă angajați ca servitori, copiii cari au vră-tă legală și li împedează de a urma la școală. Învățătorii de comuna acord li dau ca dispăruiți și dacă mai au neferi- cirea să fie și orfani, motivează că n'are cine să i întrețină și în caz că nu vin la școală, n'au pe cine urmări. Acești copii, nenorocți și soartei, slugesc pe mimic, sunt goi și în cele mai multe cazuri fac servicii de pomană la îmbrăgă-șți. Dacă patronii lor ar fi somați să le dea instrucția cerută, a- cestiia li amenință cu darea afără, gonindu-i pe drumuri. Statul face sacrificii enorme pentru învățământ și tocmai populația să- răcă este chemată să se bucure de ro de învățătorei. Față cu dispoziți-nile legii care prevede sancțiuni severe contra celor care fac asemenea abuzuri, cu onoare Vă rugăm să luați cuvenitele mășuri supraveghind de aproape aplicarea obligativității. Pentru di- rector general: C. Vasilescu, m. p. subdi- rector: F. Teodorescu, m. p. Sperăm că a- cestă circulară va fi urmată de sancțiuni, acolo unde abuzurile vor continua.

Cavalerii ordinului Mihai Viteazul

Mareșalul Curții Regale aduce la cuno- ștința d lor ofițeri decorați cu ordinul Mihai Viteazul că în seara zilei de 8 Noemvrie a. c. la orele 20, va avea loc, în palatul Regal din Calea Victoriei, prăzbul anual care se dă în cinștea cavalerilor acestui ordin.

Conflictul greco-bulgar

Consiliul Societății Națiunilor a cerut retragerea trupelor bulgare și grecești

PARIS, 27. -- Consiliul Ligei Națiunilor s'a întrunit aseară pentru a examina diferendul greco-bulgar. Delegatul Bulgariei a declarat că niciun moment trupele bulgare n'au ocupat vreun punct din teritoriul grec.

PARIS, 27. -- Consiliul Ligei Națiunilor a adoptat în unanimitate propunerea britanică prin care se cere reprezentanților Bulgariei și Greciei să invite guvernele lor de a se retrage imediat trupele înăuntrul frontierelor naționale.

Ostilitățile continuă

ATENA, 27. -- Comandamentul trupelor din Macedonia raportează că comitajii bulgari, ascunși prin sate, au tras asupra trupelor grecești, care aveau însă ordinul de a trata bine populațiile localităților ocupate.

Forțele militare bulgare apărute ieri în fața satului bulgar Pripescani au fost risipite de trupele grecești. S'au dat din nou ordin trupelor grecești de a se retrage în primele poziții de lăsată ce bulgarii vor fi evacuat teritoriul grecesc încă ocupat.

Bulgarii n'au trecut în Grecia

SOFIA, 27. -- Răspunzând la depeșa diui Briand, ministrul de externe al Greciei a

afirmat că soldații bulgari ar ocupa unele puncte din teritoriul grec. Din sarcă competență se declară în modul cel mai categoric că nici un soldat bulgar n'a trecut nici un moment dela începutul conflictului frontiera. Detasamentele bulgare au fost și au rămas tot timpul pe teritoriul bulgar.

Trupele grecești continuă operațiunile

Sofia, 27. -- În cursul ultimei nopți trupele grecești au bombardat din nou orașul Petrici și satul Maricostinovo. Grecii se întăresc în pozițiunile vechi și continuă să sape tranșee.

Trupele grecești își întăresc pozițiunile

Sofia, 27. -- Duminecă după amiază grecii au bombardat din nou orașul Petrici și satul Maricostinovo. Grecii se întăresc în pozițiunile vechi și continuă să sape tranșee.

Noul atacuri grecești

Sofia, 27. -- Postul de frontieră bulgar No. 8 la Sud de Petrici a fost ocupat de trupele grecești care au instalat aici piese de artilerie. Artileria grecească a deschis aseară un foc intens asupra orașului Petrici. Din populația civilă se semnalează trei morți și doi răniți în satul Petrovo și un mort și un rănit la Piperița care deasemeni au fost bombardate de forțele grecești. Ploile abondente fac extrem de precară situația refugiaților aflați în piața câmp, al căror număr trece de 10.000.

Devizele și valuta.

Rador 28 Octombrie

Table with columns: Zurich, Berlin, Amsterdam, New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena. Sub-headers: BURSA, Deschiderea, Inchiderea.

Cursul devizelor București pe ziua de 28 Oct. 1925.

Table with columns: Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Praga, Budapesta. Sub-headers: Certe.

Reclama e sufletul comerțului

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Table with columns: Plecarea, Sosirea. Rows include destinations like Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca with train types and times.

*) La Otlaca, trenul personal către Săntana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Spre o înțelegere juridică a Europei orientale

Baroul românesc -- prin organul său central, Uniunea avocaților -- a luat o inițiativă nouă și plină de interes. A pus bazele „uniunii profesionale a juriștilor din orientul Europei”, organizată pe pivotul oferit de baroul românesc, numită „Asociația juridică”.

Vor lua parte la constituirea acestei „Intelegeri” în primul rând, reprezentanții: României, Jugoslaviei, Cehoslovaciei, Poloniei, Greciei, Turciei și Bulgariei.

În vederea fixării lucrărilor de început, s'a ținut duminică la Belgrad un congres al juriștilor jugoslavi, la care a fost invitat și președintele „Uniunii avocaților din România” d. Dem. Dobrescu.

Asociațiile magistraților (de sub președinția primului președinte al Casei de judecată), asociația avocaților (sub președinția decanului baroului Belgrad) și asociația profesorilor universitari (sub președinția rectorului universității), întruite în Asociația națională a juriștilor din Jugoslavia, au primit cu entuziasm propunerea și temeiurile principale de organizare.

zententului baroului nostru, au prilejuit manifestări măgulitoare de prietenie și cinstire a țării românești.

Iar la banchetul oferit de d. Emanoil ministrul României la Belgrad, s'au pus bazele înțelegerii intelectuale dintre aceste două țări.

În Decembrie, se va ține la Sofia primul congres general al asociațiilor bulgare -- constituite în „Uniune națională” după chipul și organizarea amănunțită a „Uniunii” noastre (a cărei legiuire avocații bulgari au adoptat-o, aproape integral.)

Și la acest congres vom participa și noi românii. Cu acest prilej, se va declara adesiunea baroului bulgar și statornică modalitatea de colaborare, la așezământul juridic.

Iar în primăvara viitoare se va convoca un congres general în România al barourilor mai sus menționate spre a se întemeia și de ființă „Intelegerii juridice din Europa orientală.”

Primul congres româno-minoritar al societăților feminine din țară

În cursul zilelor de Duminică și Luni, a avut loc în sala de festivități a „Casei Corpului Didactic” din bulevardul Elisabeta No. 32, primul congres româno-minoritar al societăților feminine din țară.

Au vorbit d-nele: Alexandrina Cantacuzino, contera Paula Bethlen, M-gr. L. Zombory, președintele „Uniunii populare a catolicilor din Ardeal”, Ana Kubelik, Adela Zeich, Palffy, cunoscuta scriitoare din Oradea-Mare; baroneasa Huszar, dna dr. Kerpich (Cluj), dna Suzana Kovacs sud-nă, dna Paulina Agoston, Maria Biala (Cluj), etc. etc.

S'a propus înființarea unui comitet pe lângă „C. N. F. R.” care să facă legătura permanentă între „Consiliul național al femeilor române” și între societățile minoritare, comitet dela care se speră să se obțină înfăptuirea apropierei în vederea căreia a fost convocat acest congres.

După amiază, la orele 5, a avut loc la Palatul Regal din calea Victoriei, un ceai oferit de M. S. Regina în onoarea femeilor minoritare.

Au participat la acest ceai, în afară de Suverană, toate membrele „So. Femeilor minoritare”.

Apoi d-nele: Elisa Brătianu, Alexandrina Cantacuzino, Irena Procopiu, Simona Lashovary, dna și d. prof. N. Iorga, dna și d. const. Argotianu fost ministru de interne. M. nail Popovici, fost ministru, general Paul Gulescu, mareșalul Casei regale, general I. Romulus Voinescu, directorul general al Siganței Statului, dna și d. Henry Catargi, ministrul României la Bruxelles, dna și d. general Nicolescu, prefectul poliției Capitalei, Filitti, dna și d. colonel Stoilov, etc. etc.

După ceai a urmat o audiere muzicală, cu care prilej baritonul Folescu dela „Opera Română” a cântat buxăți din diferite opere.

Ceaiul a luat apoi sfârșit la orele 7 seara.

ARTISTICE-CULTURALE

Concertele Enescu la București

Maestrul George Enescu va da la Atena din București patru concerte extraordinare de vioară acompaniate de N. Cyravia.

Primul concert va avea loc în 24 Noiembrie.

Concertul al II-lea al lui Florizel von Reuter

Măine, în 29 Oct., va avea loc în Palatul Cultural din localitate al II-lea concert al celebrului violonist american Florizel von Reuter.

Publicul aradan va avea prilejul să asculte un program cu totul nou, acompaniat, de astădată, la pian de dr. Carol Szele.

Bilete la Librăria și Papetăria Olah, lângă Biserica Minorilor.

SA DESCHIS filiala de LUDOVIC JANKY în Arad, Strada Eminescu (I. Deak Ferenc-u.) 6, unde pe lângă preturi foarte effine se pot cumpăra blănuri, bunzi și paltoane de sport.

Calle Ferate, Arad-Podgoria Valabil dela 20 Sept. 1925

Mersul trenurilor

Large table with multiple sections for train routes: Arad-Ghioroc, Ghioroc-Păncota, Ghioroc-Radna. Columns include train numbers, classes, and destinations.